



ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻOWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJŃSKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bajon
POWIAT ŚLUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0713/1523/24

Warszawa, 2 października 2024 roku

Szanowny Pan

Mikołaj Dorożała

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Współprzewodniczący

Zespołu do Spraw Energii, Klimatu i Środowiska KWRiST

Szanowny Pan

Stanisław Bodys

Współprzewodniczący

Zespołu do Spraw Energii, Klimatu i Środowiska KWRiST

Szanowni Panowie Współprzewodniczący,

Związek Powiatów Polskich zwraca się z wnioskiem o uzupełnienie punktu porządku obrad najbliższego posiedzenia Zespołu ds. Energii, Klimatu i Środowiska KWRiST o temat wskazania organu odpowiedzialnego za opiekę weterynaryjną i rehabilitacyjną dzikich zwierząt chorych lub rannych.

Jak wynika z analizy przepisów oraz stanowisk administracji publicznej, brakuje w tym momencie przepisu jednoznacznie określającego kto odpowiada za dzikie zwierzę, które zostaje odnalezione ranne, chore lub w stanie wymagającym opieki, a nie jest to związane ze zdarzeniem drogowym ani z sytuacją wskazaną w art. 45 ust. 3 Prawa łowieckiego. W zakresie tym należy wyróżnić takie czynności jak odłowienie i zabezpieczenie takiego zwierzęcia, jego transport do specjalistycznego ośrodka oraz ewentualne pokrywanie kosztów leczenia/rehabilitacji przez ten ośrodek. Praktyka w tym zakresie jest zróżnicowana. Sygnały dotyczące podjęcia działań otrzymują również powiatowe centra zarządzania kryzysowego, pomimo iż niewątpliwie nie są to sprawy objęte zakresem ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Jak wskazała Najwyższa Izba Kontroli w swoim wystąpieniu pokontrolnym nr P/19/066 pn. „*Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast*” – Ustawodawca nie przesądził wprost o obowiązkach gminy w zakresie opieki weterynaryjnej nad zwierzętami wolno żyjącymi przebywającymi na jej terenie. Nie ma przepisu wskazującego wprost na obowiązek konkretnej jednostki samorządu zapewnienia tym zwierzętom opieki weterynaryjnej, a sytuacje takie, jako że są to istoty żywe, mogą wynikać nie tylko ze zdarzeń drogowych.

W 2021 r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska odniosła się do problemu w korespondencji skierowanej do Starostwa Powiatowego w Kłobucku. Również jej zdaniem, nie ma przepisu wskazującego wprost, który podmiot ma obowiązek udzielania pomocy zwierzętom dziko występującym, z wyjątkiem niżej wymienionych przypadków związanych z wypadkami komunikacyjnymi. GDOŚ przychyliła się jednak do stwierdzenia, że w takim razie domniemanie kompetencyjne należy do gmin – ma to wynikać z zasad ochrony przyrody, lokalnym charakterem zdarzeń ze zwierzętami oraz konstytucyjnym domniemaniem przypisania zadań gminie. Cyt.: „... biorąc pod uwagę fakt, iż przedmiotowe kwestie nie są regulowane odrębnymi przepisami, w ocenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska uznać należy, że to samorząd gminny odpowiada za zapewnienie pomocy rannym osobnikom należącym do chronionych gatunków dziko występujących zwierząt znalezionych na terytorium gminy przede wszystkim poprzez ich dostarczenie do odpowiednich placówek.”.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Lublińcu w piśmie skierowanym do gmin powiatu lublinieckiego oraz służb państwowych w kwietniu tego roku wskazywał m.in., że:

1. zgodnie z art. 91 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, wójt, burmistrz oraz prezydent miasta są organami ochrony przyrody. Z kolei art. 4 ust. 2 ustawy, zobowiązuje organy administracji publicznej do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody. Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy ochrona przyrody polega m.in. na zachowaniu składników przyrody, dziko występujących zwierząt oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową. W ramach tego obowiązku leży również zorganizowanie akcji ratunkowych, czyli odłowienie i zapewnienie transportu zwierząt do ośrodków rehabilitacji zwierząt, udzielanie pomocy zwierzętom w incydentalnych przypadkach;
2. zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należy m.in. zaspokajanie potrzeb wspólnoty w zakresie dotyczącym ochrony środowiska i przyrody, a zapewnienie pomocy dzikim zwierzętom jest jednym z podstawowych zadań z zakresu ochrony przyrody;
3. art. 7 ust. 1 pkt 14 tej ustawy mówi: do zadań własnych gminy należą sprawy związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem obywateli – przez co należy rozumieć również sprawy związane z zabezpieczeniem mieszkańców gminy przed dzikimi zwierzętami;
4. z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika obowiązek utylizacji martwych zwierząt bezdomnych i dzikich. Do obowiązków gminy należy m.in. zbieranie, transport i utylizacja zwłok bezdomnych zwierząt. Wprawdzie art. 3 ust. 2 pkt 15 cytowanej ustawy

odwołuje się do zwierząt bezdomnych, lecz użycie w tymże artykule wyrażenia „w szczególności” wskazuje, że wyszczególnione w tym przepisie czynności nie wyczerpują wszystkich do podejmowania, których zobligowana jest gmina. Oznacza to, że gmina obowiązana jest do podejmowania także innych, niewymienionych w nim działań, o ile tylko są one konieczne dla osiągnięcia zasadniczego celu, tj. utrzymania porządku i czystości na terenie gminy;

5. zadaniem własnym gminy jest też zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, co wynika z art. 11a ust. 2 pkt 8 ustawy o ochronie zwierząt, przy czym zadanie to gmina realizuje w ramach tworzonych corocznie gminnych programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt;
6. zgodnie z art. 163 i 164 pkt. 3 Konstytucji - zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla innych organów - władz publicznych lub innych jednostek samorządu terytorialnego, wypełnia gmina.

Jak wynika z powyższego organy administracji rządowej obowiązku gminy w zakresie zapewnienia opieki zwierzętom wolno żyjącym dopatrują się bardziej z kontekstu różnych przepisów, niż wprost z przepisów prawa. Ponadto zasada domniemania kompetencji gmin nie ma charakteru nieograniczonego. Po pierwsze – zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym do zakresu działania gminy istotnie należą wszystkie sprawy publiczne ale o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Warunek „lokalnego znaczenia sprawy publicznej” wyraźnie umknął w przywołanej powyżej argumentacji Powiatowego Lekarza Weterynarii w Lublińcu. Tymczasem, zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zwierząt zwierzęta wolno żyjące stanowią dobro ogólnonarodowe i powinny mieć zapewnione warunki rozwoju i swobodnego bytu. Podobnie w art. 2 Prawa łowieckiego wskazano, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią własność Skarbu Państwa. Trudno zatem przyjąć, aby gminy odpowiedzialne były za działania związane z opieką nad rannymi dzikimi zwierzętami, w ramach zadań własnych, jeżeli niewątpliwie charakter takiego zadania oraz kwestia własności zwierząt łownych wskazują, na to, że jest to typowe zadanie o charakterze rządowym, a właścicielem tych zwierząt jest Państwo a nie samorzady.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka